

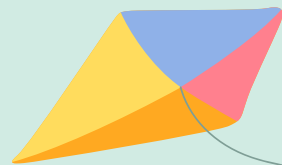

สื่อดี มีคุณค่า ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

อาจารย์ดิษิรา ผางสง่า
สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

“สื่อที่ดีและมีคุณค่า ”

สื่อ เป็นตัวกลางที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ในปัจจุบันสื่อและ
แหล่งการเรียนรู้นับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สอนที่จำเป็นจะต้อง
นำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

สื่อที่ดีและมีคุณค่า

1

สื่อและวัสดุอุปกรณ์ต้องเหมาะกับวัยของเด็ก

2

มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย ไม่แหลมคม

3

ทำด้วยวัสดุที่ไม่เป็นพิษ และไม่ติดไฟง่าย
ที่สำคัญไม่ควรทำด้วยแก้ว เพราะอาจแตก
และเป็นอันตรายต่อเด็กได้

สื่อที่ดีและมีคุณค่า

4

มีการออกแบบที่ดี มีวิธีการใช้ที่ไม่ยุ่งยาก

5

มีสีสันสวยงาม ดึงดูดความสนใจของเด็กได้ดี

6

เข้าใจเด็ก ชวนให้คิดคำนึง สร้างจินตนาการ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา

สื่อที่ดีและมีคุณค่า

7

หาซื้อได้ง่ายด้วยราคาประหยัด หรือสามารถผลิตขึ้น
ใช้เองได้

8

ผ่านการทดสอบจากผู้ผลิต และได้มีการทดลองใช้
ก่อนนำไปใช้จริง

9

เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็ก

สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการ
เด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน

สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน

สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านร่างกาย

มุ่งส่งเสริมและพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย ครูสามารถเลือกจากวัสดุอุปกรณ์ที่มีผู้จัดทำจำหน่าย ผลิตขึ้นเอง หรือเลือกสิ่งที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่น

- 1) มีความแข็งแรงทนทาน ไม่แตกหักง่าย คุณภาพดี มีความปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อเด็กทำด้วยวัสดุที่ไม่เป็นพิษ และไม่ติดไฟง่าย ที่สำคัญไม่ควรทำด้วยแก้ว เพราะอาจแตกและเป็นอันตรายต่อเด็กได้
- 2) มีขนาดเหมาะสมกับขนาดร่างกายของเด็ก น้ำหนักเบา เด็กสามารถหยิบจับ เคลื่อนย้ายได้ด้วยตนเอง

(เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม, 2558)

สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านร่างกาย (ต่อ)

- 3) มีการออกแบบอย่างพิถีพิถัน สวยงาม กะทัดรัด เหมาะกับธรรมชาติและลักษณะทางร่างกายของเด็กปฐมวัย
- 4) วัสดุอุปกรณ์ควรมีขนาดที่ใหญ่พอเหมาะกับร่างกายของเด็กปฐมวัย ไม่ควรมีชิ้นส่วนเล็กเกินไปเพราะไม่เหมาะสำหรับเด็กเล็กด้วย นิ้วมือของเด็กยังไม่พัฒนาพอที่จะหยิบจับของเล็ก ๆ ได้
- 5) เป็นของจริง หรือผลิตจากวัสดุธรรมชาติที่ช่วยให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย
- 6) เป็นสิ่งใกล้ตัวเด็ก สะดุดตา ได้รับความสนใจของเด็กได้ดี มีสีสันสวยงาม สดใส ดึงดูดความสนใจเด็กได้ดี สีไม่หลุดลอกหรือเป็นอันตรายต่อร่างกายของเด็ก
- 7) ทำความสะอาดง่าย และนำกลับมาเล่นได้บ่อยครั้ง

ตัวอย่างสื่อการเรียนรู้การสอน
ที่ส่งเสริมพัฒนาการ
ทางด้านร่างกาย

**ตัวอย่างสื่อการเรียนการสอน
ที่ส่งเสริมพัฒนาการ
ทางด้านร่างกาย**

ค้อนตอกหมุด หรือด้านอื่น ๆ

รูปทรงต่างระดับ

ฟองน้ำ

กะละมัง , แปรงซักผ้า
อุปกรณ์ทำความสะอาด

ชุดสร้างจินตนาการด้วยเชือก
แบบต่าง ๆ

อุปกรณ์ฝึกลากเส้น

ลูกบอลขนาดเล็ก / ห่วงยาง

กล่องรูปทรงเรขาคณิต

ไม้หนีบผ้า (ไม้หรือพลาสติก)

รางฝึกความสัมพันธ์กล้ามเนื้อมือกับตา
หรือกล้ามเนื้ออื่น ๆ

กล่องรูปทรงปริศนา

— ของเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการ —

ด้านร่างกาย

≡ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ≡

เครื่องเล่นสนาม

ของเล่นอื่นๆ

— ของเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการ —

ด้านร่างกาย

≡ กล้ามเนื้อมัดเล็ก ≡

ใช้กล้ามเนื้อมือ
กับสายตา

ของเล่นบล็อกๆ

ร้อยลูกปัด

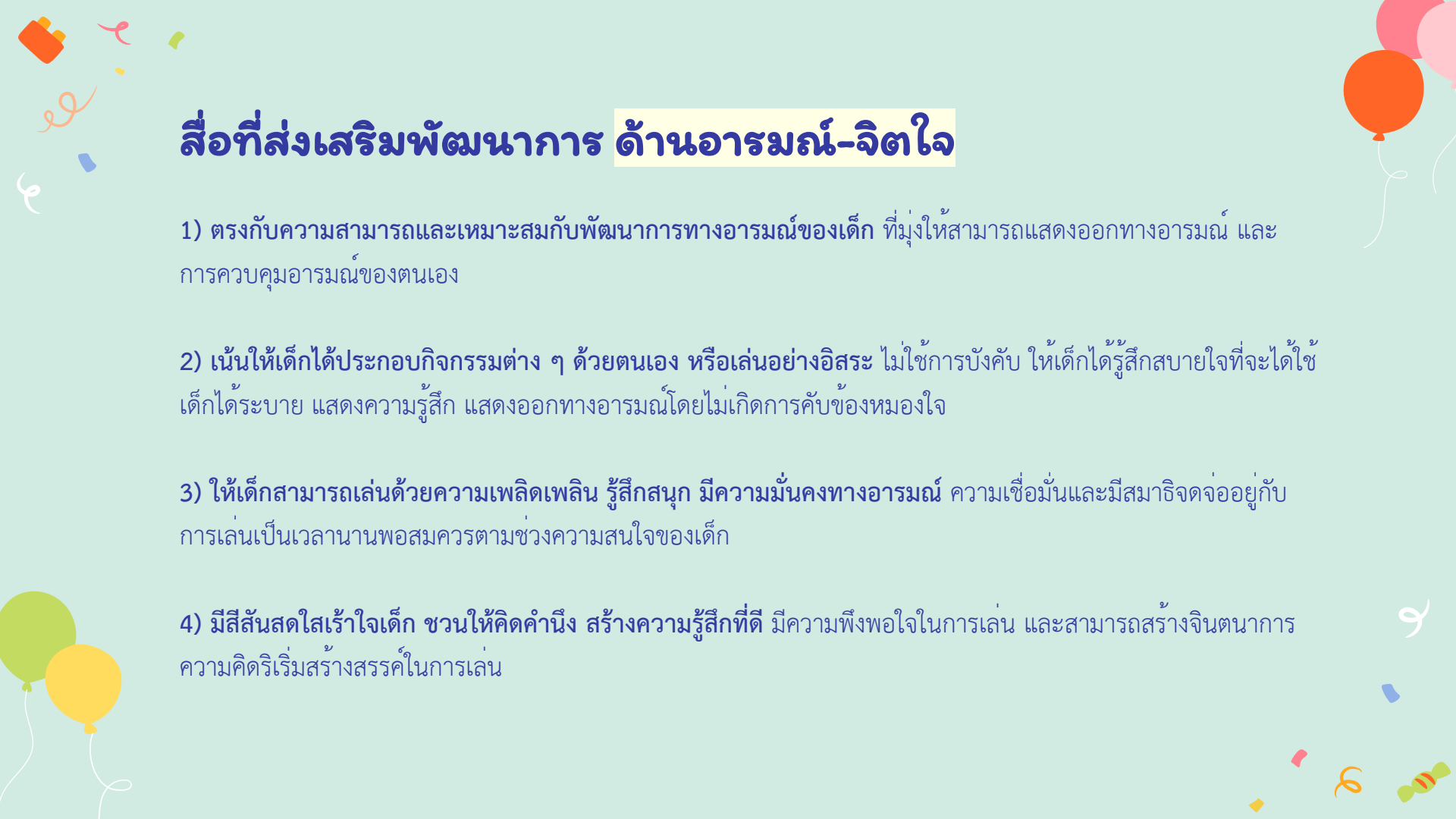
ชุดช้อน

หนีบไม้หนีบ

บล็อกไม้

สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านอารมณ์-จิตใจ

- 1) ตรงกับความสามารถและเหมาะสมกับพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก ที่มุ่งให้สามารถแสดงออกทางอารมณ์ และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง
- 2) เน้นให้เด็กได้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง หรือเล่นอย่างอิสระ ไม่ใช้การบังคับ ให้เด็กได้รู้สึกสบายใจที่จะได้ใช้เด็กได้ระบาย แสดงความรู้สึก แสดงออกทางอารมณ์โดยไม่เกิดการคับข้องใจ
- 3) ให้เด็กสามารถเล่นด้วยความเพลิดเพลิน รู้สึกสนุก มีความมั่นคงทางอารมณ์ ความเชื่อมั่นและมีสมาธิจดจ่ออยู่กับการเล่นเป็นเวลานานพอสมควรตามช่วงความสนใจของเด็ก
- 4) มีสีสันสดใสเข้าใจเด็ก ชวนให้คิดคำนึง สร้างความรู้สึกที่ดี มีความพึงพอใจในการเล่น และสามารถสร้างจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเล่น

ตัวอย่างสื่อการเรียนรู้การสอน
ที่ส่งเสริมพัฒนาการ
ทางด้านอารมณ์-จิตใจ

**ตัวอย่างสื่อการเรียนการสอน
ที่ส่งเสริมพัฒนาการ
ทางด้านอารมณ์-จิตใจ**

ขนาดประเภทต่าง ๆ เช่น
ขนาดสีรุ้ง ขนาดเล็ก ฯลฯ

เครื่องเคาะจังหวะ / กรับมือ

กลอง

ชุดบูรณาการด้านดนตรี, เทปหรือซีดี
เพลงสำหรับเด็ก, YouTube

กระดานสำหรับวาดภาพ

ผ้าเช็ดมือ / ผ้ากันเปื้อน /
แผ่นรองกันเลอะ

สีชนิดต่าง ๆ เช่น สีเทียน
สีน้ำ, สีผสมอาหาร

ชั้นวางอุปกรณ์ศิลปะ

แป้นโดว์ / ไม้ขนาดแป้ง / พิมพ์กดแป้ง

ของเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการ

ด้านอารมณ์

เครื่องดนตรี

กลอง
รำมะนา

เครื่องเขย่า
ต่างๆ

อุปกรณ์ศิลปะ

สีชอล์ก

กรรไกร

สีน้ำ

ดินสอสี

สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านสังคม

- 1) ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นร่วมกันกับเพื่อน ๆ มีโอกาสได้สนทนาเรียนรู้จากเพื่อนที่เล่นด้วยกันเพราะจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ให้รู้จักเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 2) มีประโยชน์ คุ่มค่า ราคาไม่แพง เล่นได้ยาวนาน สามารถทำให้เด็กฝึกการช่วยเหลือดูแลตนเองเช่น การฝึกเก็บของเล่น หลังการเล่น การรักษาความสะอาดของตนเองหลังการเล่น เป็นต้น
- 3) เป็นของเล่นที่สามารถเก็บรักษาไว้เล่นได้ทุกเมื่อ และมีกระบวนการในการเล่นที่เด็กจะได้ฝึกการช่วยเหลือตนเอง และรู้จักเก็บรักษาของเล่น
- 4) เป็นสิ่งที่เป็นสถานการณ์ปัจจุบัน หรือนำสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้
- 5) ช่วยให้เด็กเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น รวมถึงช่วยฝึกการมีวินัย การรอคอย
- 6) เปิดโอกาสให้เด็กลงมือดำเนินการควบคุมและใช้เพื่อประกอบกิจกรรมได้ด้วยตนเอง

ตัวอย่างสื่อการเรียนรู้การสอน
ที่ส่งเสริมพัฒนาการ
ทางด้านสังคม

บ่อทรายหรือกระบะทราย

บ้านตุ๊กตา

เครื่องเล่นทราย/ อุปกรณ์สำหรับ
เล่นน้ำ

เครื่องชั่ง

**ตัวอย่างสื่อการเรียนรู้การสอน
ที่ส่งเสริมพัฒนาการ
ทางด้านสังคม**

เครื่องหมายจราจร

ชุดเครื่องครัว เตาแก๊ส
ตู้เย็น จานชามช้อน
ภาชนะใส่อาหาร

ยานพาหนะจำลอง รถต่าง ๆ
เครื่องบิน เรือ ฯลฯ

ผัก ผลไม้จำลอง อาหารชนิด
ต่าง ๆ ขนมจำลองต่าง ๆ

ชุดเครื่องแต่งกาย
บุคคลอาชีพต่าง ๆ
เช่น ทหาร ตำรวจ
แพทย์ พยาบาล
ครู วิศวกร ฯลฯ

สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านสติปัญญา

- 1) เป็นรูปธรรมชัดเจน เหมาะสมกับวัย เพศ และประสบการณ์เดิมของเด็ก ฝึกให้เด็กได้ใช้การสังเกต จำแนกเปรียบเทียบ
- 2) สัมพันธ์และสอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้ เด็กได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ได้ฝึกการแก้ปัญหา การเชื่อมโยงระหว่างเหตุกับผล
- 3) ไม่มีชิ้นส่วนย่อยเกินไป โครงสร้างเครื่องเล่นหรือของเล่นควรมีน้อยชิ้นให้เด็กหัดแยกออก แล้วประกอบเข้าด้วยกันเป็นรูปร่างได้ง่าย ถ้าเป็นชิ้นส่วนที่เด็กสามารถประกอบเป็นรูปร่าง หรือลักษณะต่าง ๆ กันได้หลายอย่าง จะยิ่งช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่เด็ก
- 4) สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการเล่นได้หลากหลาย ใช้เล่นได้หลายแบบ หรือหลายวิธีการ ตามความต้องการของเด็ก

สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านสติปัญญา (ต่อ)

5) ช่วยขยายความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เด็กได้ใช้จินตนาการ คิดทำสิ่งใหม่ ๆ สามารถดัดแปลง วิธีการเล่นได้หลากหลายรูปแบบ

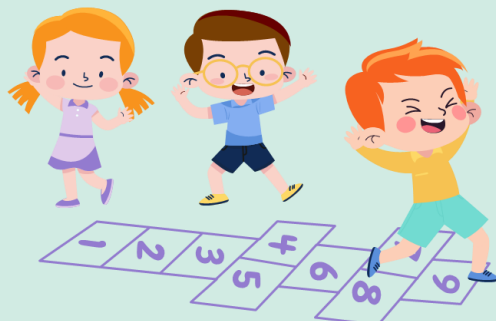
6) ช่วยสร้างเสริมและให้แนวทางในการแก้ปัญหาได้หลาย ๆ ด้าน ทำให้เด็กต้องใช้ความพยายามในการแก้ปัญหา ทั้งการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และร่วมกันแก้ปัญหากับเพื่อน

7) สามารถกระตุ้นให้เด็กคิดประดิษฐ์ ดัดแปลง สร้างขึ้นใหม่ได้ด้วยตนเอง กระตุ้นเราให้เด็กได้คิดอยากทำสิ่งใหม่ ที่แปลกแตกต่างออกไปจากเดิม ซึ่งจะช่วยพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตัวอย่างสื่อการเรียนการสอน
ที่ส่งเสริมพัฒนาการ
ทางด้านสติปัญญา

— ของเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการ —

ด้านสติปัญญา

≡ คิดแก้ปัญหา ≡
≡ และฝึกทักษะ ≡

เกมตารางสัมพันธ์

เกมต่อแต้ม

เกมภาพสัมพันธ์

..... “ สื่อที่ดีย่อมส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก การสร้างสื่อให้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กโดยเฉพาะเด็กปฐมวัย ” เพราะการเรียนรู้ของเด็กในช่วงวัยนี้จำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน ดังนั้นการสร้างสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย จึงควรคำนึงหลักการสร้างและการใช้ที่ถูกต้อง เพื่อให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Thank you

